

УДК 658.152.001.77:621.002(477.53)

Сакун Л.М., к.е.н., доцент

Сухомлин Л.В., к.т.н., доцент

Лисич В.В.

Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті розкрито сутність інвестиційного потенціалу підприємства, визначені основні чинники, що впливають на його формування, здійснено аналіз ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств та запропоновано напрями підвищення ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств Полтавської області.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний потенціал, машинобудівні підприємства, ефективність інвестиційного потенціалу.

Sakun L., Sukhomlin L., Lisich V.

DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF INVESTMENT POTENTIAL OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES OF THE POLTAVA REGION

In the article the essence of the investment potential of the enterprise is disclosed, the main factors influencing its formation are determined, the analysis of the efficiency of the investment potential of machine-building enterprises was carried out and directions of increasing the investment potential of the machine-building enterprises of the Poltava region were proposed.

Keywords: investments, investment potential, machine-building enterprises, efficiency of investment potential.

Сакун Л.М., Сухомлин Л.В., Лисич В.В.

НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье раскрыта сущность инвестиционного потенциала предприятия, определены основные факторы, влияющие на его формирование, осуществлен анализ эффективности инвестиционного потенциала машиностроительных предприятий и предложены направления повышения эффективности инвестиционного потенциала машиностроительных предприятий Полтавской области.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный потенциал, машиностроительные предприятия, эффективность инвестиционного потенциала.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах глобалізаційних процесів та жорсткої конкуренції між товаровиробниками проблема підвищення ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств Полтавської області набуває більшої актуальності і потребує подальшого дослідження.

Аналіз дослідження і публікацій, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженням інвестиційної сфери займалися багато вчених, зокрема: Філіпенко А.С., Будкін В.С., Гальчинський А.С., Захарін С.В., Федоренко В.Г., Дідух С.М., Макарюк О.В., Леонов С.В. та інші. Але актуальними залишаються питання визначення напрямів підвищення ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств, що потребують подальшого вивчення.

Цілі статті. Основною ціллю статті є розкриття напрямів підвищення ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств Полтавської області спрямованого на підвищення їх конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В сучасних умовах господарювання інвестиційна діяльність виступає рушійним фактором розвитку вітчизняних підприємств. При чому можливість заохочення в інвестуванні окремих підприємств характеризується таким поняттям як «інвестиційний потенціал».

В різній науковій літературі існує декілька понять інвестиційного потенціалу, зокрема Щербатюк О. М виділяє декілька визначень цього поняття [1].

Рис. 1. Визначення інвестиційного потенціалу підприємства

Формування інвестиційного потенціалу повинно здійснюватися з врахування чинників, що впливають на нього. Такі чинники об'єднуються в групи, зокрема ті, на які керівники підприємств можуть і не можуть впливати та ті, що безпосередньо здійснюють вплив на інвестиційний потенціал. Ці чинники наведені на рис. 2 [2, с. 103].

Рис. 2. Чинники, що впливають на формування інвестиційного потенціалу

Для визначення напрямів підвищення ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств Полтавської області необхідно здійснити аналіз ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств. За основу взято два підприємства – виробників автотранспортних засобів: ПрАТ "Кредмаш" та ПрАТ "АвтоКрАЗ".

Порівняльна характеристика машинобудівних підприємств Полтавської області наведена в таблиці 1 [3].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика машинобудівних підприємств

1	ПрАТ "Кредмаш"	ПрАТ "АвтоКрАЗ"
Основні види діяльності	– Виробництво машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва; – Виробництво автотранспортних засобів; – Вантажний автомобільний транспорт.	– Виробництво автотранспортних засобів; – Установлення та монтаж машин і устаткування; – Вантажний автомобільний транспорт.
Конкуренти	AMMANN, BENNINGHOVEN, LINTEC, ASTEK, TEREX, та інші.	КАМАЗ, МАЗ, УралАЗ, Scania, DAF, MAN та інші.
Основні ринки збуту	Росія, Україна, Білорусія, Казахстан, Азербайджан, Румунія, Грузія, Молдова, а інші.	Білорусь, Латвія, Литва, Словаччина, Туреччина, Франція, Германия, Китай, країни СНД.
Обсяг капітальних вкладень (інвестиції в основний капітал) на 2016 рік	Обсяг капітальних вкладень на 2016 рік - 2 573 816,09 грн. Всі виделені інвестиції були витрачені ВГМех на придбання обладнання. Технічне переоснащення в основному було спрямоване на придбання обладнання для заміни застарілого і фізично зношеного. Для придбання різного обладнання, господарчого інвентарю, кондиціонерів для об'єктів соціального призначення ВГМех були витрачені інвестиції в 2016 році в сумі - 26 663,75 грн.	За останні п'ять років капітальні інвестиції ПАТ «АвтоКрАЗ» склали 18 млн. грн., які були направлені на: - капітальне будівництво – 1%; - закупівлю нового обладнання та модернізація діючого – 70%; - придбання транспортних засобів – 6%; - інші матеріальні активи (електроустаткування, інвентар та ін.) – 5%; - інші нематеріальні активи (програмне забезпечення) – 18%. Джерело фінансування інвестицій - власні кошти підприємства.

Отже ці два підприємства мають велику кількість конкурентів, а ефективне використання інвестиційного потенціалу матиме позитивний тренд у майбутньому.

Для аналізу інвестиційного потенціалу підприємств необхідно розрахувати основні показники, які мають найбільший вплив. Такими показниками є рентабельність активів, довгострокових інвестицій, власного капіталу. Але найповніше розкрити ефективність інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств Полтавської області може рентабельність інвестицій, яка по суті є двофакторною моделлю і включає такі показники як: рентабельність основної діяльності та коефіцієнт оборотності власного капіталу. Методика розрахунку основних видів рентабельності наведені в таблиці 2 [4, с. 200].

Таблиця 2

Показники, що характеризують рентабельність інвестицій

Показники	Формула
Рентабельність активів (P_a)	$P_a = \frac{ЧП}{А} \times 100$
Рентабельність довгострокових інвестицій ($P_{ді}$)	$P_{ді} = \frac{ЧП}{ВК + ДЗ} \times 100$
Рентабельність власного капіталу ($P_{вк}$)	$P_{вк} = \frac{ЧП}{ВК} \times 100$
Рентабельність основної діяльності ($P_{од}$)	$P_{од} = \frac{ЧП}{ЧД} \times 100$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу ($K_{об}$)	$K_{об} = \frac{ЧД}{ВК}$
Рентабельність інвестицій (P_i)	$P_i = P_{од} * K_{об}$

Дані бухгалтерської звітності для розрахунків наведено в таблиці 3 [3].

Таблиця 3

Дані бухгалтерської звітності для розрахунків

	ПрАТ "Кредмаш"		ПрАТ "АвтоКрАЗ"	
	2015 рік	2016 рік	2015 рік	2016 рік
Власний капітал (ВК)	279870	323805	282829	93984
Чистий дохід (ЧД)	442070	513613	1932067	1231793
Чистий прибуток (збиток) (ЧП)	29010	51434	(-313912)	(-188925)
Активи (А)	313963	422835	6136111	6284348
Довгострокові зобов'язання та забезпечення (ДЗ)	510	781	1733547	1839000

На основі [3] розраховано рентабельність активів, довгострокових інвестицій та власного капіталу (табл. 4).

Таблиця 4

Основні види рентабельності ПрАТ "Кредмаш" та ПрАТ "АвтоКрАЗ"

Показники	ПрАТ "Кредмаш"	ПрАТ "АвтоКрАЗ"
Рентабельність активів (P_a)	13,96	-3,04
Рентабельність довгострокових інвестицій (P_a)	17,00	-9,56
Рентабельність власного капіталу ($P_{вк}$)	17,04	-100,27

Через збиток, отриманий ПрАТ "АвтоКрАЗ" протягом 2015-2016 рр., рентабельність має від'ємне значення, що свідчить про неефективне використання власного капіталу. В свою чергу ПрАТ "Кредмаш" має більші шанси на залучення інвестицій.

Розрахована рентабельність інвестицій машинобудівних підприємств протягом 2015-2016 рр. наведена в таблиці 5.

Таблиця 5

Рентабельність інвестицій машинобудівних підприємств протягом 2015-2016 рр.

Показники	2015 рік		2016 рік	
	ПрАТ "Кредмаш"	ПрАТ "АвтоКрАЗ"	ПрАТ "Кредмаш"	ПрАТ "АвтоКрАЗ"
Рентабельність основної діяльності ($P_{од}$)	6,56	-16,25	10,01	-15,34
Коефіцієнт оборотності власного капіталу ($K_{об}$)	1,46	10,25	1,70	6,54
Рентабельність інвестицій (P_i)	9,61	-166,61	17,04	-100,28

На основі отриманих показників рентабельності інвестицій побудовано графік інвестиційних потенціалів машинобудівних підприємств протягом 2015-2016 рр. (рис. 3).

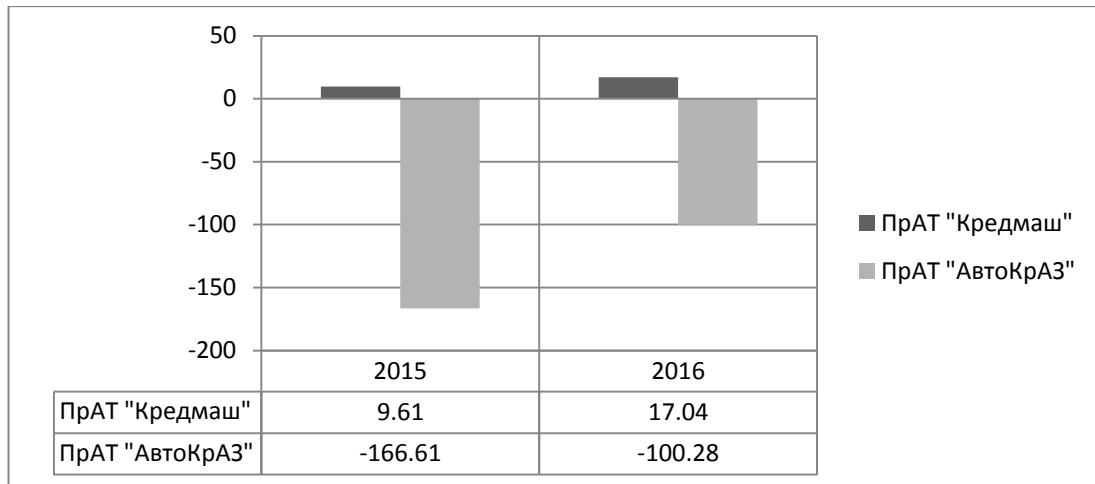

Рис. 3. Графік інвестиційних потенціалів машинобудівних підприємств протягом 2015-2016 рр.

В результаті побудованого графіка інвестиційних потенціалів машинобудівних підприємств протягом 2015-2016 рр., можна побачити, що ПрАТ "АвтоКрАЗ" необхідно докорінно переглянути свою стратегію розвитку, адже формування інвестиційного потенціалу дає додаткові можливості на конкурентному ринку. Також важливим моментом у підвищенні ефективності інвестиційного потенціалу має стати приділена увага підвищенню рівню інвестиційної привабливості підприємства, що буде додатковим стимулом до залучення інвестицій.

Для подальшого розвитку ПрАТ "АвтоКрАЗ" вважаємо за доцільне здійснення таких заходів: оновлення асортименту продукції підприємства, підвищення технічного рівня основних фондів виробництва, якості та відповідності екологічним вимогам і нормативам, випуск автомобілів спеціального призначення, які не мають аналогів. Проте зважаючи на високу вартість нововведень та брак власних обігових коштів, підприємство потребує додаткових інвестицій у розвиток інноваційної діяльності.

Основні напрями вдосконалення управління інвестиційним потенціалом на підприємствах наведені на рис. 4 [5, с. 357].

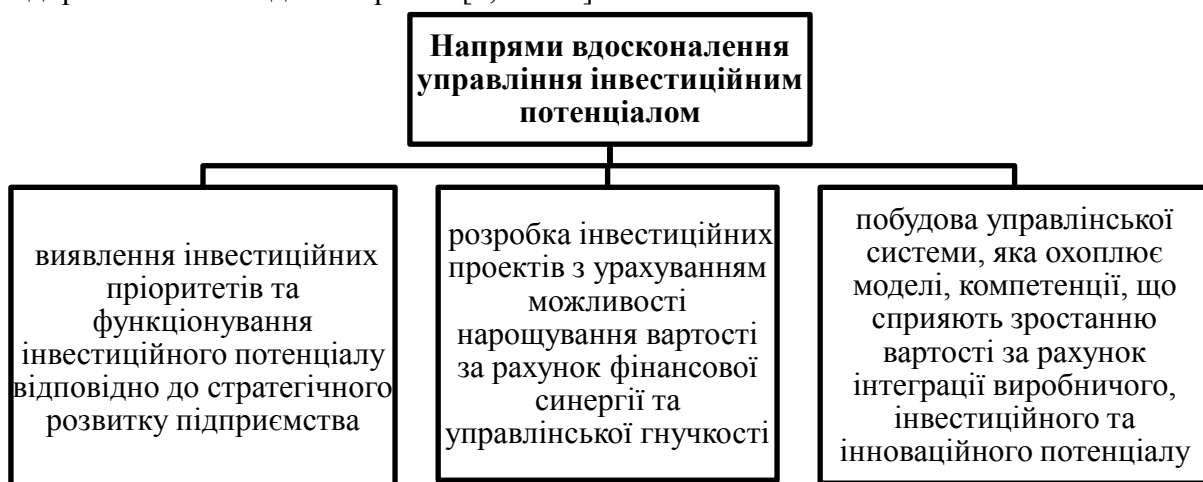

Рис. 4. Напрями вдосконалення управління інвестиційним потенціалом

Висновки. Отже, інвестиційний потенціал відіграє важливу роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств. На потенціал впливають чинники, що не завжди залежать від управлінського рішення керівників. Для машинобудівних підприємств Полтавської області необхідно виділити такі напрями підвищення ефективності інвестиційного потенціалу:

- побудова і розроблення інвестиційної стратегії розвитку підприємства, що буде враховувати за доцільне збільшення рентабельності інвестицій;
- вдосконалення управління інвестиційним потенціалом підприємства, що потребує побудови відповідної управлінської системи

Список використаних джерел:

1. Щербатюк О. М. Дефініція "інвестиційний потенціал підприємства": сутність та відмінності / О. М. Щербатюк. // Ефективна економіка. - 2011. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_17.
2. Сабліна Н.В. Методичний підхід до оцінки інвестиційного потенціалу підприємства / Н.В. Сабліна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 15. – Частина 3. – С. 102– 105.
3. SMIDA [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://smida.gov.ua>
4. Карковська В. Я. Аналіз ефективності інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств / В. Я. Карковська, Ю. В. Малиновський, І. П. Малиновський // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.5. - С. 199-204.
5. Литюга Ю. В. Розвиток інвестиційного потенціалу підприємства / Ю. В. Литюга // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". - 2010. - № 683. - С. 353-357.

Рецензент д.е.н., професор Хоменко М.М.

УДК 631.15

Світлична А.В., к.е.н., доцент

Калініченко М.С., здобувач СВО «Магістр»

Полтавська державна аграрна академія

ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

У статті представлено результати досліджень щодо механізму управління розвитком підприємства через інструменти погодженого впливу, які забезпечують досягнення поставлених цілей. Зокрема, розглянуто існуючі економічні методи та інструменти управління підприємством в цілому, а також можливостей їх застосування до вирішення проблем управління розвитком сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: механізм управління, інструменти, методи, розвиток підприємства, управління розвитком.

Светличная А.В., Калиниченко М.С.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье представлены результаты исследований относительно механизма управления развитием предприятия через инструменты согласованного влияния, которые обеспечивают достижение поставленных целей. В частности, рассмотрены существующие экономические методы и инструменты управления предприятием в целом, а также возможностей их приложения к решению проблем управления развитием сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: механизм управления, инструменты, методы, развитие предприятия, управления развитием.

Svitlychna A., Kalinichenko M.

ECONOMIC INSTRUMENTS OF MANAGEMENT DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

In the article the results of researches are presented in relation to the mechanism of management development of enterprise through the instruments of the concerted influence, that provide the achievement of